hejmar 30 payîz 2001

KURMANCÎ

rojnameya taybetî ya Enstîtuya Kurdî ya Parîsê li ser pirsên zaravê kurmancî

Min ev nivîsî ne ji bo sahibrewacan
Belkî ji bo biçûkêd Kurmancan

Ehmedê Xanî
(Sedsala XVII)

Civîna Sevrê

29 çirî - 4 teşrîn 2001

Civîna 30 emîn a Kurmancî di navbera rojên 29/10 ta 4/11/2001 an de li bajarê Sevrê (nêzî Parîsê), li Fransa civiya. Beşdarên civînê li ser peyvên dunavî, amanên axîni, stranên folklorî, devoka Botan, ferhenga partî-kurdî, peyvên kurdî di zimanên cîran de û îdyomên kurdî xebitîn...

Di vê civînê de Mistefa Aydoğan (Mêrdîn), Lutfî Baksî (Xerzan), Elîşêr (Wan), Rojan Hazim (Hekarî), Hamîd Kiliçasalan (Mêrdîn), Emîn Narozî (Batman), Kendal Nezan (Diyarbekir), Selam Nûman (Qamişlo), Cemal Onursal (Cizîr), Zinar Soran (Dêrik), Behroz Şucaî (Kotol), Newzad Şukrî (Duhok), Têmûrê Xelîl (Rewan) û Reşo Zîlan (Agirî) beşdar bûn.

Encamên civînê di vê hejmara Kurmancî de tên belav kirin.

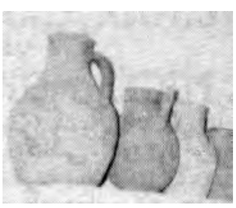
Amanên axînî

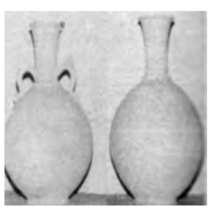
Amadekar : ELÎŞÊR

Amanên axînî ji axa sor a taybetî tên çêkirin. Ev axa han li hemî ciyan tune. Tenê li wan navçeyên ku heye ev meslekê han tê kirin. Ew amanên em ê li vir behsa wan bikin, ên di civaka kurdî ya klasîk de hatine bikaranîn ew in û niha piraniya wan nayên bikaranîn û wenda bûne. Ji xwe mebest ji vê xebatê jî parastina navê van amanên axînî û termên di meslek de tên bikaranîn e.

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
amanên axînî (ji axê)	çanak çömlek	poterie	earthenware
axesor, axa sor, xweliya sor: axa ji bo çêkirinavan amanan tê bikaranîn	kırmızı kil	argile, rouge	clay, red
korsor: ew ciyê axesor tê anîn	kil ocağı	banc d'argile	clay banc
qewax: qewaq; pîrot kesên vî meslekî dikin	çömlekçi	potier	potter
qewaxî: qewaqî, pîrotî	çömlekçilik	métier de potier	potter's trade
kûre: kûrhe, kurh	çömlekçi ocağı	four du potier	potter's oven
xarat kirin: kûre kirin, sotin	çömleği pişirmek	faire cuire la poterie	baking pottery
çembil: çimbil, çemil	kulp	anse	handle (of jug)
sewîl: şerbik	küçük su testisi	cruchon	small jug
cêr: cer, kûz, kwîz	testi	cruche	earth jug
nîvçe: çêrik, cêrê biçûk	ortanca testi	cruche de taille moyenne	Medium sized jar
kûp: kilûz, kivî	küp	jarre pour conserver le fromage	a jar for keeping cheese
den: dene	büyük su ya şarap küpü	grande jarre à eau ou à vin	a big wine or water jar
dîz	çömlek	marmite en terre cuite	an earthenware pot
dîzik	küçük çömlek, güveç	petite marmite en terre cuite	a small earthenware pot

Sewîl, şerbik, destî

Sewîla yek çembil (çimbil), qubqubok

Cêr, cer, kwîz, kûz

Dîz, dîzik, kûp,

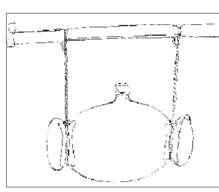

Paç

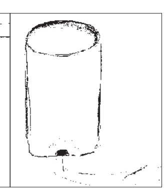

Gadoşk (li hinek ciyan jê re gadoş tê gotin)

Nîvdene - dene, den - dena duçembil

Pişavk (li henek ciyan jê re hincan dibêjin

Kas, kasik

Qom

Tendûr, tenûr

Peyvên kurdî-îranî di zimanên cîran de

1 - Di zimanê tirkî de (V)

Amadekar: Reşo ZÎLAN
Behroz ŞUCAÎ

	fransizî	îngilîzî
lacivert: laciwerd, far: lacewerd	lapis lazuli, azur	lapis lazuli, azure
lades: yadest, ladest, far: yaddaşt	un pari fait avec le bréchet d'une volaille	a bet over the whishbone of a fowl
laf: laf, lev, le'f, far: laf	parole	word, speech
lafazan: lafazan (=çenebaz), far: lafzen	verbeux, phraseur, bavard	windbag
lağar: lexer, laxer (kerê laxer, hêstira laxer) , far: laẍer	décharné, faible, émacié, maigre	thin and weak, lean, skinny (animal)
lâl: lal, far: lal	muet, sans parole	mute, speechless
lale: lale, far: lale	tulipe	tulip
lavaş: lewaş, lewaşe, loş, far: lewaş	galette de pain très fine, plate et large	large flat a thin unleven bread
leğen: legan, legen, far: legen	bassin (en cuivre, alluminium ou plastique)	large bowl, bassin
leke: leke, far: lek, lekke	1) tâche, marque, défaut; 2) honte, déshonneur	1) stain, spot of dirt, mark; 2) shame, dishonor
leken: lakan	chaussures de neige	snow shoes
lenger: lenger, far: lenger	1) pilier d'un pont; 2) ancre	1) pillar of bridge; 2) anchor
leş: leş, laş, far: leş, laş	cadavre, charogne, carcasse	carcass, carrion
leylek: leglek, leglege, far: leklek	cigogne	stork
lök: lok, far: lûl	chameau mâle	male camel
lüle: lûle, lûlik, far: lûle	1) tuyau, tube; 2) boucle (de cheveux)	1) pipe, tube; 2) curl (hair)
maderşahi: maderşahî, far: maderşahî	matriarcal	matriarchal
mala: male, far: male	truelle	trowel, mason's trowel
marpuç: marpîç, merpîç, marpêç, far: marpîç	1) tuyau; 2) tuyau du narghileh	1) hose-pipe, garden hose; 2) tube of a hookab
maşa: maşe, far: maşe	tisonnier	tongs, pincers
maya: maye, meya (meyandin), far: maye	levain, présure	leaven, yeast
mayhoş: meyxweş, far: mayxoş, meyxoş	agréablement acide	pleasantly acid
mazı: mazî, far: mazu	glande de chêne	gall nut, oak apple
meğer: meger, far: meger, peh: meger	mais, cependant	but, however
mekik: mekûk, far: mekûk	navette	weaver's shuttle
mehter: mehter, far: mehter, peh: meh (mezin, mes)-ter(tir) mestir	bande de musiciens de palais ottomans	band of musicians who played at Ottoman palaces
meme: memik, far: meme, lat: mamma	mamelle, mamelon, sein, nichon	teat, nipplle, breast
menekşe: binefş, far: benefşe, peh: venefşek	violette	violet
menengiç/ melengiç: menenguş (=kizwan, qezwan, şînok, şengêl), lat: pistacia terebinthis	fruit de térébinthe	fruit of terebinth tree
menteşe: menteşe (=rizde), far: bend-keşîden, bend-keşe	charnière, gond	hinge
merdane: merdane, far: merdane	bravement, à la manière d'un homme	manly, bravely
merdiven: nerdiwan, far: nerdiban	escalier	stairs, staircase
mert: merd, mêr, far: merd	généreux, brave	brave, generous
mest: mest, far: mest	ivre, grisé	drunk
mestane: mestane, far: mestane	avec ivresse, comme un ivre	like a drunk
meşe: mêşe (=daristan), bîşî, far: bîşe, peh: vîşek	cuir de mouton, cuir	sheepskin leather, leather
mey:1) mey (=cureyek dûdûk); 2) mey (=şerab), far: mey	1) vin; 2) variété de haut-bois en roseau	1) wine; 2) kind of reed aboe
meşin: mêşin (=mî, mih, mer), far: mîşîn	brebis	ewe
meyhane: meyxane, far: meyxane	cabaret, taverne	tavern, wine shop
meyve, meyva: mêwe, far: mîve	fruit	fruit
meze: meze, far: meze, peh: mezek	hors d'oeuvre, généralement pour accompagner le vin	savory tidbits that acompany drinking, apetizer, hors d'oeuvre
mıh: mix, mîx, far: mîx, peh: mîx	clou	nail
mihmandar: mêhmandar, mêvandar, far: mêhmandar	hôte, personne qui accueille, accueillant	host, hospitable person
mihrecan: mihrîcan, mihrecan, far: mihrcan, peh: mîtregan	festival, anciennement festivités marquant l'équinoxe	festival
mihriban: mihrîban, far: mihrban	clément, affectionné	clement, affectionate
mine: mîne, far: mîna	1) émail; 2) cadran d'une montre	1) enamel; 2) dial (of clock) or watch
mintan: mîntan, far: nimtene	1) veste traditionnelle d'apparat réversible sans bouton et sans col; 2) tunique	1) kind of outer shirt without collaror boutons; 2) tunic
mis, misk: misk, far: muşk	musk	musk
mor: mor	violet	violet
mum: mûm (=find, findik), far: mûm	1) bougie; 2) cire	1) candle; 2) wax
murdar, mundar: mirdar, far: murdar	1) sale, impropre; 2) viande d'un animal qui n'est pas égorgé selon les preceptes de l'islam, impropre à la consommation	1) dirty, filthy, unclean; 2) ritually unclear meat
muşta: muşta, far: muşte	outil métalique du cordonnier pour aplatir et assouplir les coutures	metal tool used by shoemakers for flattening and smoothing seams
Müjde / muştu: mizgîn, mizgînî, far: mujde	bonne nouvelle	good news
mühür: mohr, mor, far: mohr, per: muhr	sceau, tampon	seal, stamp
nacak: necax, nacax: tevşoyê yek devî, far: neçek	hachette, herminette	large axe with a hammer on the back
naçar: neçar, naçar (=bêçar), far: naçar	qui n'a pas de remède	helpless, who has no remedy
nadide: nadîde, nedîtî, far: nadîde	rare, précieux	rare, precious
nah: nex (=bend, ben, ta), far: nex	fil de laine	raw thread or yarn of any sort
nahoş: ne xweş, naxoş, far: naxoş	déplaisant, désagréable	unpleasant, disagreeable
nam: nav, far: nam, peh: nam	nom	name
namaz: nivêj, nimêj, far: nemaz, peh: nemaz	prière musulmane	Moslem prayer
name: name, far: name, peh: namek	1) livre; 2) lettre, message	1) book; 2) letter, message
namert: nemerd, namerd, far: namerd	lâche, méprisable, vil	despicable, vile, coward
namzet: namzed, far: namzed	candidat	candidate, applicant
nankör: nankor, far: nankûr	ingrat	ungrateful
nar: hinar, henar, far: enar, peh: enar	grenade	pomegranate
nargile: nargîle, nêrgele, far: nargîl	narghileh	water-pipe, hoolab
narh: nirx, nerx, far: nirx, nerx	1) tarif, prix fixé officiellement; 2) prix	1) price, officially fixed price; 2) price
narin: narîn	délicat, tendre, fin	slender, delicate, tender
narinc: narinc, nareng, far: nareng	agrume	citrus fruits
naz: naz, far: naz	manière, coquetterie	coquetry, affected
naznin: nazenîn, far: nazenîn	grâcieuse	graceful, delicately beautiful
nazik: nazik, far: nazuk, peh: nazik	délicat, fragile, fin, élégant	delicate, fragile, elegant
neft: neft, nift, far: neft, peh: nipt	naphte, pétrole	naphta, petrole
nem: nem, nêm, far: nem, peh: nem	humidité, moiteur	moisture, dampness
nergis: nêrgiz, far: nergis, peh: nergîs, lat: narcissius	narcisse	narcissus
neşter: neşter, niştir, nişter, far: neşter, nîşter	lancette, bistouri	lancet
Nevruz: newroz, nûroj, far: nowroz, peh: nokroç	fête du nouvel an kurde et iranien (célébré le 21 mars)	the Kurdish and Iranian New Year's Day (march 21)
nevzat: nûza, newzad, far: nowzad	nouveau-né	new-born child
ney: ney, nay, far: ney	flûte de roseau	a reed flute
neyzen: neyjen, neyzen, far: neyzen	joueur de ney	ney player
nişadir: nişadir, far: nişadir	ammoniac	ammonia, salamoniac

nihavent: *nehawend*, ***far:*** nehawend	un mode de musique orientale	an oriental makam
nilüfer: *nîlûfer*, ***far:*** nîlûfer, ***peh:*** nîloper, ***lat:*** nymphea	nénuphar	waterlily
nişan: *nîşan*, ***far:*** nişan, ***peh:*** nişan	1) signe, marque, indication; 2) cible; 3) décoration	1) sign, mark, indication; 2) target; 3) decoration
nişasta: *nişaste, nişa;* ***far:*** nişaster, ***peh:*** nişasteh	amidon	starch (from wheat used for food)
niyaz: *niyaz*, ***far:*** niyaz, ***peh:*** niyaz	1) supplication, prière; 2) désir, souhait	1) suplication, prayer; 2) wish, desire
nümune /numune: *nimûne*, ***far:*** numûne	1) échantillon; 2) exemple	1) sample; 2) example
nümayiş: *nimayiş*, ***far:*** numayîş	démonstration, manifestation	demonstration, appearance
nümayişkar: *nimayişkar*, ***far:*** numayîşkar	démonstrateur, manifestant	demonstrator, who makes a show

Îdyomên kurdî

Amadekar : Hemîd KILIÇASLAN
Mistefa AYDOĞAN

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**înglîzî**
li benda girêka xwe bûyîn: girêya xwe li pişt heçik xistin	köprüden geçene kadar ayıya dayı demek	se montrer complaisant le temps d'aboutir à ses fins	to appear obliging while working to achieve one's own ends
li ber çavan reş bûyîn/kirin	gözünde kararmak/ karartmak	tomber en disgrâce/ discréditer, dénigrer	to fall into disgrace, to discredit or denigrate
li ber hilma (bîhna) yekî bûyîn: bîhna (sebra) xwe pê derxistin	birine teselli kaynağı olmak	être la consolation de qn.	to be s.o.'s consoler
li ber yekî/ tiştekî ketin: heyfa xwe pê anîn	hayıflanmak	avoir de la peine pour qn./qch., être triste	to be sorry for s.o.
li ber ketin : serwext bûn	anlamak	comprendre, saisir	to understand, to grasp
li ber ketin : bi ber ketin	1) etkilenmek; 2) kapsamına girmek, içermek	inclure, comprendre	to include, to comprise
li ber xwe ketin	1) utanmak; 2) üzülmek (bazı yörelerde)	1) avoir honte, se sentir honteux ; 2) s'en faire, être peiné (dans certaines régions)	1) to be ashamed, to feel ashamed; 2) to be upset (in some regions)
li ber... nenêrîn	fazla üstüne düşmemek	ne pas tenir rigueur, se montrer indulgent	not to hold s.th against s.o., to be indulgent
li ber peyva/devê yekî bûyîn : li ber devê yekî sekinîn	laf kapmak için tetikte olmak	rester attaché aux lèvres de qn.	to hang onto s.o.'s lips
li ber tayê tolikê reqisîn : li ber bayê sayî reqisîn	düşünmeden işe soyunmak	s'engager dans une action sans réfléchir à ses conséquences	to rush into s.th. without thinking of the consequences
li ber xwe xistin	boşa atmak	mentir sans mesure	to lie immoderately
li ber geriyan/gerîn	yalvarmak, yakarmak	supplier	to beg, to implore
li ber dilê yekî gerîn/ çûn û hatin : le ber gerîn	teselli etmek	consoler	to console
ber dil de çûn : dilê yekî kirîn, li ber dil dan, dilê yekî girtin	günül almak	amadouer	to coax, to soften s.o. up
li bin zikê xwe xistin : li dilê xwe xistin	dünden razı	être plus que prêt, ne pas demander mieux	to be more than ready, to be keen
li çavên yekî heyirî mayîn : li ber xatirê çavên yekî heyirî man, ji ber xatirê yekî şaş mayîn	birinin hatırından ötürü eli varmamak	ne pas réagir par respect pour qn.	not to react out of respect for s.o.
li çaviyê xistin : li çav xistin	en gözdesini almak	frapper au coeur, priver qn. de son atout principal	strike s.o. in the heart, deprive s.o.of their strongest card
li cênîkên yekî xistin : dan serê yekî	tepesi atmak	taper sur les nerfs de qn., excéder	get on s.o.'s nerves, exasperate s.o.
li serî xistin/dan	başına vurmak	frapper à la tête	to strike at the head
li çonga xwe xistin/dan	dizini dövmek	(litt.) se frapper les genoux : se lamenter, regretter	to lament, to regret, (lit.to strike one's knees)
li develingên xwe likumîn : li daw û delingên xwe likumîn litimîn, kelipîn, hilingivtin, ertilîn : hiltepilîn	tökezlemek, eteği ayağına dolaşmak	trébucher, se prendre les pieds	to stumble
li dora xwe çûn û hatin	arzularını davranışlarıyla belirtmek	révéler ses désirs par son comportement	to reveal one's desires by one's behaviour
li eniya xwe xistin : binê quşxanê dan ber hemedan	silip süpürmek (yemek için), dibini bulmak (içecek için)	consommer la totalité d'un repas ou d'une boisson	to consume the whole of one's meal or drink
li ber bayê yekî ketin : bi ber bayê yekî ketin	havasina kapılmak	se laisser influencer par qn., agir sous l'influence de qn.	to let oneself be influenced, to act under s.o's influence
li gor bayê yekî çûyîn : li bayê yekî çûyîn	havasında gitmek	suivre qn., être à la remorque de qn.	to follow s.o.
li gor diranê (dinan) yekî bûyîn : xurê yekî bûn	dişine göre olmak	être au goût de qn. être à la portée de qn	to be to s.o.'s taste, to be available to s.o.
li gunê xwe banîn : xwe serê ker hesibandin	kendini birşey saymak	se prendre pour qn., avoir la grosse tête	to be big headed
li hev teqandin	birbirine açılmak	déclarer les hostilités, ouvrir le feu	to open hostilities, to open fire
li meydanê pehn bûn	meydana yayılmak	se répandre	to lie on the ground
li ber yekî pehn bûn/ kirin	üstesinden gelinemez bir duruma getirmek	s'écraser devant qn.	to break down before s.o.
li ber hev pehn bûn	biribirine girmek	se battre avec ardeur	to fight keenly,
li nanê ariyê gerîn : li qula çavê xwe gerîn, li hişê xwe gerîn	aylak aylak dolaşmak	errer, battre le pavé	to wander, to walk up and down
li peleke nexwendî gerîn	bahane aramak	chercher un prétexe	to look for an excuse
li qûnê rûniştin : li ser şindikê rûniştin	sıfırı tüketmek	rester sur le cul	to remain on one's arse, to do nothing
li rastê man : li ariyê man	ortada kalmak	être abandonné à son sort	to be left to one's fate
li ser dilê yekî pîvaz hûr kirin	birinin eksikliğini yüzüne vurmak	reprocher publiquement à qn. ses fautes	to publicly reproach s.o. for their faults
li ser dûvê (boçik, terî, kurî, dêl) xwe rûniştin : li ser qûna xwe rûniştin	kıç üstüne oturmak	se fixer, se calmer, s'asseoir	to calm down, to stay out, to sit down
li ser xwe gerîn	tur atmak	flâner, faire un tour	to take a stroll, to idle
li ser xwe bûn	dinç olmak, zinde olmak	être en forme, être en bonne condition physique	to be fit, to be in a good physical condition
li tehtê rast hatin : rastî korerêyî hatin	çıkmaza girmek	se trouver dans l'impasse	to find oneself at a dead end
li telê yekî ketin	incitmek, gücendirmek	froisser, offenser	to offend, to ruffle s.o.
li kirrê hev ketin	inada bindirmek	s'engager dans un bras de fer avec qn.	to engage in a tug of war with s.o. (metaphorically)
li xwe danîn/ danan	tenezül etmek	daigner	to diegn
li xwe rast kirin : xwe dan dest	kendini ele vermek	s'avouer coupable, se livrer	to admit one's guilt, to give oneself up
li xwe şikênandin = şikestin	üzüntüden veya bir hastalıktan ötürü zayıflanmak	prendre sur soi, être affecté, maigrir à cause des soucis, des peines ou de maladie	to be upset, to get thin with worry, sorrow or illness
li xwe şikandin	ödün vermek, geri adım atmak, değernı düşürmek	concéder, faire des concessions	to concede, to make concessions
li yekî çûyîn/ hatin : bi yekî ve çûyîn	benzemek	ressembler à qn., tenir de qn.	to ressemble s.o., to take after s.o.
li zenga diranan bûyîn	açlıktan nefesi kokmak	crever de faim	to be starving

Peyvên stranên folklorî

Amadekar : Emîn NAROZÎ

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
kul	1) iltihaplı yara, çıban; 2) derd, elem	1) plaie infectieuse, abcès, pustule; 2) peine, souffrance	infected wound, boil, abscess, pustule; 2) pain, suffering
kula Helebê	Halep çıbanı	plaie d'Alep	Aleppo boil
ca: ka	hele	eh bien; allons donc	now then! well!
fişek: fişek, berik	fişek	cartouche	cartridge
mîrat	miras	héritage	heritage, inheritance
mîrata Eyneliyê	kahrolası Aynalı tüfek	le foutu fusil	damned rifle!
ray	1) rey, oy; 2) fikir, görüş	1) vote, suffrage; 2) opinion, jugement	1) vote; suffrage; 2) opinion, judgement
raya giştî	kamu oyu	opinion publique	public opinion
mişêwre: şêwir	danışma	consultation	consultation
mişêwre danîn	toplanıp biribiriyle danışmak	se réunir en consultation	to come together for consultation
hefad	fedayi	garde armée, combattant	armed guard, fighter
xweşmêr: mêrê qenc, ciwanmêr	kibar ve cesur kişi	gentilhomme, chevalier	gentleman, knight
qar: qahr	kahır	1) grief, souffrance; 2) colère	1) deep sorrow, complaint; 2) anger
li xwe danîn	1) kendine yedirmek, tenezül etmek; 2) kabullenmek, itiraf etmek	1) daigner; 2) reconnaître, avouer	1) to deign, to condescend; 2) to confess
oxilme	savaşta birbirini deneme	dans la guerre, se tester, se hâter	to test onself, to hurry (in war time)
rojên oxilmên giran	zor savaş günlerinde	les jours des épreuves difficiles, en pleine guerre	days of hardship, in wartime
maqûl, n.	ileri gelen, değerli, makul kişi	notable, noble, personne distinguée, en vue	distinguished person, public figure, notable, noble
maqûl, adj.	uygun, makul, akla yakın	raisonnable, approprié	reasonnable, appropriate
hirç	ayı	ours	bear
nemayê!	ölesi!	que je meurre (pour toi)	may I die (for you)
hêçî zilaman: hêçê zilaman	azgın yiğit	guerrier féroce	ferocious warior
golgenî: gola genî	bataklık, sulaklık	marécage	marsh, swamp
gamêşê golgeniyan	1) bataklık camuşu; 2) güçlü savaşçı	1) buffle des marécages: puissant; 2) guerrier puissant	1) water buffalo; 2) powerful warior
kolî beranan: kolê beranan	1) cesur koç; 2) korkusuz, cesur kişi	1) bouc combatif, courageux; 2) brave, vaillant	1) an aggressive he-goat; 2) brave, courageous
hilm	1) buhar; 2) nefes; 3) ısı	1) vapeur; 2) souffle; 3) chaleur	1) steam; 2) breath; 3) warmth
zû kirin: lezandin	acele etmek	se dépêcher	to hurry up
kihêl	saf kan Arap at, soylu at	pur-sang arabe	thorough-bred Arab (horse)
tewle	tavla	écurie	stable (for horses)
hevsar: rişme	yular	bride	bridle
doxrişme: serhevsar	yular başı	poignée ouvragée de la bride, rênes	reins (ornamented)
qerpûza (qebûsa) zîn	at semerinin önündeki çemberimsi parça	pommeau de la selle	pommel
gizmeyên şiftelî	körüklü çizmeler	bottes à soufflet	Wellingtons
pêşibir ji neyaran standin: pêşî li neyaran birîn	düşmanın taaruz hatını kesmek	couper la route d'avancement de l'ennemi	bar the enemy's advance
mezel: gor, tirb, qebr	mezar	tombe, tombeau	grave, tomb
sêwî	öksüz	orphelin	orphan
mehkûm	hükümlü, kanun kaçağı	condamné, hors-la-loi	outlaw
firar	fırari, kaçak	fugitif, évadé	fugitive, escaped prisoner
teres	pezevenk, alçak	lâche, vil, minable, maquereau	coward, villain, pimp
çima: çira, ji bo çi	neden, niçin	pourquoi	why
bêxweyî, bêkes	sahipsiz, kimsesiz	sans amis, sans protection	without friends or relations, without support or protection
satar	koru	bosquet	bush
zordestî	baskı zulüm	oppression, persécution	oppression, persecution
kaxizê nexêrê	kara haber	mauvaise nouvelle, message funeste	bad news
pêsîrtengî	dar, sıkıntı, zorluk	adversité, difficulté, épreuve difficile	adversity, difficulty, sore trial
kudik	(ayı ya da domuz) yavru(su)	petit (d'ours ou de cochon)	pups (said of pigs or bears only)
çavbixwîn	gözüne kan bürünen, belalı	belliqueux	bellicose
çav niqandin	göz kırpmak	ciller	to blink
kostek, n.f., kosteka saetê	köstek	chaîne d'une montre	watch chain
qondere	kundura	chaussure	shoe
xemilandin	süslemek	parer, orner, décorer	to embellish, to decorate, to adorn
tor, tora masiyan	ağ, balık ağı	filet de pêche	fishing net
tor û bext	insaf, şeref	justice, honneur	fairness, justice, honour
xwe avêtin tor û bextê yekî	birinin insafına ya da onuruna sığınmak	s'en remettre à qn, à son sens de l'honneur et de justice	to rely on s.o., on their sense of honour
bedew	güzel	beau	beautiful
pêşenî: pêşenîk, tuncik	kakül	mèche de cheveux	lock of hair
lome	sitem, serzeniş	reproche	reproach
baweşîn	yelpaze	éventail	fan
gidîno!	gidi, hey gidi!	ah !	oh !

Peyvên dunavî

Amadekar : Reşo ZÎLAN

Peyvên dunavî ew peyv in ku gelek caran ji bo xurtkirina kakil û puxteya meram û mebestekê tên bi kar anîn. Ew peyvên ku li dû hev tên gotin, dikarin bo nimûne peyvên hevmane yan jî dijmane bin. Carina jî dikarin du peyvên ji aliyê naverokê ve ji hev cuda bin. Lê gava ku ew bi hev re di hevokekê de tên bi kar anîn, êdî maneyeke taybetî didin, naveroka meram û kama di dil de têrmanetir, xurttir û berfirehtir dikin. Di zimannasîyê de ji peyvên holê re *"hendiadys"* û yan jî *"binomial phrase"* dibêjin. Peyva *"hendiadys"*, ya ji zimanê yûnanî û latîniya nû ye, bi maneya "yek bi rêya didoyan" e. Ango rewşa ku bîr û fikir, meram û mebesta tê de bi rêya bihevvegirêdana du gotinan tête derbirîn. Mebest jê ew e, ku mirov naveroka ew tiştê ku dixwaze bibêje û bîne zimên, bi rêya bikaranîna du peyvan mefhûmê tîne zimên û salox dide.

Bi kurdî, me çêtir dît, ku em jê re wek term PEYVÊN DUNAVÎ bibêjin. Ji xwe termên "hendiadys" yan jî *"binomial phrase"* her di vê maneyê de ne.

kurdî	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
dunav	çift isim	binôme	binomial
dunavî	çift ismili	binomiale	binomial
peyvên dunavî	binomial sözcükler	phrase ou terme binomiale	binomial phrase

A

ad û eman: ehd û eman: ad û qerar: ehd û qerar	söz, and, yemin	serment,engagement	oath, vow, commitment
li min ad û eman be	yemin olsun...	je jure...	I swear
li ser ad û emana xwe man	sözünde durmak	tenir sa parole, tenir son engagement	keep one's word, respect one's commitments
agir û alav: agir û pêt: xezeb	öfke, bela	colère noire, furie	anger, fury
agir û alav jê dibare / ji devê wî derdikevê	ateş püskürüyor	il est dans une colère noire, furieux	he is furious, in a temper
ap û birazî : mam û biraza, ap û birazê	1) aynı kandan ; 2) çıkar ortaklığı	1) du même sang, 2) alliance d'intérêt	1) of the same blood, 2) an alliance of interests
di şorbê de ap û birazî ne	çorbada ortaktırlar	ils partagent la même soupe, ils sont associés pour la soupe	they share the same soup, they clubbed together for the soup
ar û agir : agir û bizot	keskin, aşırı	survolté, chauffé à blanc	furious, white hot with anger
agir û pîşo : bela	bela ya da sakız gıbi yapışan pas à se débarrasser	collant, personne dont on n'arrive	clinging, someone it is impossible to shake off
ar û av	1) sılıp süpürme ; 2) didik didik etme	1) nettoyage, mise à sac ; 2) passage au peigne fin	1) cleaning up, sacking ; 2) searching with a fine toothed comb
li ar û av dan	silıp süpürmek ; 2) didik didik etmek	1) nettoyer, balayer, mettre à sec ; parcourir d'un bout à l'autre	1) to clean up, sweep up, sack, search from end to end
ar û zar : ar û zar nehiştin : kilîta reş li derî xistin	ocağını söndürmek	anéantir, exterminer	annihilate, exterminate
aş û kaş : ne aş e ne kaş	işsiz güçsüz	oisif, désoeuvré	idle, at loose ends
aş û baş : aş û bajar	gelişigüzel, dereden tepeden	coq à l'âne	jumping from one subject to another
ji aş û baş peyivîn	dereden tepeden bahsetmek	parler du coq à l'âne	talking about all sorts of unconnected subjects
ar û aş	halüvakt, hal	situation, condition	situation, state,
ar û aşê wî baş e	hali vakti iyidir	il a une bonne situation	he is well off
ar û ajar	1) cephane ; 2) sermaye	provision, munition	supplies, ammunition
ar û ajarê wî nema	cephanesi ya da sermayesi tükendi	il a épuisé ses munitions	he has exhausted his ammunition
ar û namûs	ar ve namus	honneur et vertu	honor and virtue
ar û namûs nehişt	ar ve namus bırakmadı	il est d'une effronterie sans limites	he has lost all sense of shame
av û ba : av û hewa : iqlîm	iklim, hava	climat	climate
av û bayê vî welatî li min nayê	bu ülkenin iklimi bana yaramıyor	le climat de ce pays ne me convient pas	this country's climate doesn't suit me
av û ba bûn	aynı havadan olmak, uyumlu olmak	être sur la même longueur d'onde	to be on the same wave length
av û delav : av û derav : av û delav bûn	sırım sıklım ıslanmak	être trempé jusqu'à la corde	to be soaked to the skin
xwe nedan ber tu av û delavan	uzlaşmaya gelmemek, uzlaşıcı olmamak	refuser tout compromis ; être intraitable	to refuse any compromise,
av û kanî : co û kanî	sulak ; suyu bol	bien irrigué, riche en eau	well irrigate, well watered
gundekî bi av û kanî	sulak bir köy	un village riche riche en eau	a well watered village
av û sêlav (an zêlav)	sırılsıklam	tout mouillé, trempé	wet through, soaked
li ber barane bûn av û sêlav (zêlav)	yağmurdan sırılsıklam olmak	être trempé jusqu'à la corde, sous la pluie	to be soaked to the skin, out in the rain
ax û eman	feryat	cri de détresse, appel au secours	cry, cry for help
ax û keser : hesret	hasret, özlem	nostalgie	longing, yearning, nostalgia
ax û keser kişandin	hasret çekmek	aspirer à, avoir la nostalgie	to aspire to, to be nostalgic
axîn û nalîn, ax û nalîn	inleme	gémissement	sobbing,
axîn û nalîn kişandin	inlemek	gémir, se lamenter	to sob, to lament
ax û av : qismet, nesîb	kısmet, nasip	destin, sort	destiny, fate
ax û ava wî li welatê wî bû	kısmeti aülkede idi	son destin était de finir ses jours dans ce pays	his destiny was to finish his days in this country
ax û ox : ax û wax : ay û oy	figan, ah ve oh	lamentation	lamentation
ax û ox kirin	figan etmek	crier de douleur, se lamenter	to cry with pain, to lament
ax û xwelî : gelek, pir	1) toprak ; 2) çok, bol	1) terre ; 2) nombreux, innombrable	1) earth 2) numerous, uncountable
az û naz : naz û nûz	nazlanma, şımarma	minauderie, coquetterie	coquetry, whims
axirî û aqîbet : dawiya dawîn	akibet, son	fin, finalité, destin final	end, aim, final destiny

B

ba û babelîsk (bablîsok, babîsok, bobelîsk)	hortum	tourbillon de poussière	a whirlwind of dust
ba û bager	şiddetli kasırga	tourbillon fort	strong whirlwind
ba û bahoz	şiddetli fırtına	forte tempête	strong storm, tempest
ba û baran	güçlü yağmur, yağmur fırtınası	tempête de pluie	rain storm
bal û dên	pür dikkat	pleine attention, tout oreille	full attention
Bal û dêna xwe dan	dikkatlice bakmak, dikkatli olmak	regarder attentivement	to cook at with full attention
bar û piştî : giranî	yük, ağırlık	fardeau, charge	burden, load
filankes ji min re bû bar û piştî	felan bana yük oldu	un tel est devenu un fardeau pour moi	this person has become a burden to me
bav û bapîr, bab û bapîr, bav û kal	ata	ancêtre, aieux	ancestor, ancestors
bav û bira : bab û bira : kesên pir nêzîkî hev	çok yakın dost ya da sahip	amis proches, intimes	close friends
bav û birayê hev in	çok yakın dosttular	ils sont des amis très proches	they are very close friends
tu bav û birayê min bî	(kadın) : babam kardeşim olasın, yani seninle erkek – kadın ilişkim olamaz	une femme qui écarte toute relation sexuelle avec quelqu'un : que tu sois pour moi un père ou un frère	a woman who prevents any sexual relations with someone : let us be like brother and sister
bax û baxçe : bax û bostan	yeşillik	verdure	greenery
beg û axa : axa û begler : beg û axeler	hakim tabaka, bey ve ağalar	notables, aristocrates	public figures, aristocrats
berf û baran : befir û baran	yağış	précipitation, pluie ou neige	precipitation, rain or snow
bext û miraz (mirad), bext û siûd, bext û talîh, bext û şans	baht, talih	fortune, chance	fortune, luck
biçûk û eyal : jin û zarok	aile, çoluk çocuk	famille, ménage	family, household
birc û kela (kelhe)	kale ; güçlü dayanak	forteresse ; appui puissant	fortress, a strong support
bîhn û berate : ser û şûn ; seraşûn	iz	trace	a trace
bê bîhn û berate çû	iz bırakmadan gitmek	disparaître sans laisser de trace	to disappear without leaving any trace
bîhn û hilm	Soluk ; haber	souffle, signe de vie	breath, sign of life
bîhn û hilma wî nayê	sesi sedası duyulmuyor	il ne donne pas de signe de vie	he has given no sign of life
bûk û zava	1) gelin güvey ; 2) elini işe sürmeyen, nazlı	1) jeunes mariés ; 2) qui s'abstiennent de travailler, qui se croient privilégiés	1) newly wed 2) people who do no work, who consider themselves above it
bûk û zerî	genç ve güzel kızlar	jeunes beautés	young beauties

bejn û bal	boy pos	taille, stature	height, stature
behs û xeber	ses seda, haber	nouvelle	news
ber û pişt : paş û pê, paşepê, berpaş, berepaş, piştpîştkî	ters	à l'envers	inside out, back to front
bel û boq	kaba saba	grossier, mal dégrossi	rude, rough
bîhn û bo	hoş koku	senteur, odeur agréable	fragrance, pleasant scent
Bîhn û bex (bax, box, box)	lağım kokusu	relent d'égoût	smell of a sewer

C

cahil û cihûl	genç, delikanlı ; lümpen genç	jeunes gens bouillonnants	young men, sprightly young men
can û ceger	can ciğer, çok sevgili	chéri, très aimé	darling, beloved
can û cesed : can û cendek	can ceset	corps et âme, être humain	body and soul, human being
ramûsanek li can û cesedê min kerem ke	canıma bir öpücük kerem et	gratifie-moi (mon corps et mon âme) d'un baiser	satify me (my body and soul) with a kiss
car û bar : car û baran, car caran, carina(n)	bazen, ara sıra	parfois	sometimes
cil û caw	manifatura, dokuma	tissu, étoffe	cloth
dikana cil û cawan	manifaturacı dükan	marchand de tissus	cloth merchant
cil û berg	giysi, elbise	vêtement, habit	clothes
cins û cibîliyet	soy sop	lignage, ascendance	lineage, ancestry
cî û nivîn : cih û nivîn	yatak	lit	bed
cî (cih) û war : bi cih û war e	1) yer yurt ; 2) ispatlı	endroit où vivre, foyer	place to live in, home
xwedî cî û war bûn	yer yurt sahibi olmak, yerleşmek	s'installer, fonder un foyer	to settle down, to make a home
cot û cobar	çift çubuk	agriculture	agriculture,
xwedî cot û cobar e	çift çubuk, su saban, ziraat, sahibidir	qui possède un domaine agricole, une ferme	owner of an estate, of a farm, a landowner

Devoka Botan

Amadekar : Cemal ONURSAL

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
ceynik: cênîk	şakak	tempe	temple (anatomy)
cincîlk: colandik, colan, colang	salıncak	balançoire	swing
çilmûyî: xîtko, kilmîş, kilmîşo, çilmo, liçîko, xîtko, pozbilîk, bêvillîk	sümüklü	morveux	glandered (animals) snotty-nosed (human)
dihûl: dehul, dahol, def	davul	grosse caisse	bass drum
devfilitî: devsist, devberdayî	ağzı sıkı olmayan, sır tutamayan	indiscret, qui ne sait pas tenir sa langue	indiscrete, blabber-mouth
ehd û behd: dudilî	tereddüt, kararızlık	hésitation, indécision	hesitation
di ehdûbehdîtî de bîn	ikircikli olmak, tereddüt etmek	hésiter	to hesitate
gangilûk: xingilok, kurîşk	kıvırcık	bouclé, frisé	curly, fizzy (hair)
hachacîlûk: hechecik, hecîreşk, dûvmeqesk	kırlangıç	hirondelle	swallow
qamşîr: qamçî, qamirçî	kırbaç, kamçı	cravache	whip, scourge
kelevajî: tewşo mewşo, beredayî	abuk sabuk, ters, eğri büğrü	incohérent, décousu, tordu, absurde	incoherent, nonsensical
kerresih: kerresî	güneş görmeyen yamaç	versant ne recevant pas le soleil, ubac	north-facing side
marmarîşûk: marmarok, margîsk, mazelîk, mazîzerk	kertenkele	lézard	lizard
moxone: maxwene, maqey	yoksa	sinon	if not, otherwise
mêşmirî: dixwerenedîtî, nêzmirî	bezgin, uyuşuk, üşengen	léthargique, indolent	lethargic, indolent
pîzpizûk: pîzpîzk, pîpîk, tûtûk, pîzpîzok, firfirk	düdük	sifflet	whistle
qifşik: qaşilk, qelpîşk	yara kabuğu	brindille	brambles
qulîpaçik: qulopanî, qulopazî, qulopank, teqle	takla	culbute	somersault
qûsk: qewsik, çeqelîk, çetel	çatallastik	lance-pierre	catapault
sipeh: spî, spih	bit	pou	louse
şilid: qurnaz, kone, xesûk, fenek	kurnaz	rusé, malin	shrewd, cunning, sly
ziftik: pizik, pirzik, pirsik	sivilce	acné	pimple
segurî: gurêx	kurt köpeği	chien-loup	wolf-dog, wolfhound
serdan: seredan; serlêdan	ziyaret	visite	visit
çûn serdana yekî	birini ziyaret etmek	rendre visite à qn	to visit s.o.
serik dan yekî/cîkî	birini/biryeri ziyaret etmek	visiter qn/un lieu	to visit s.o./somewhere
serhatî / serpêhatî	serüven	aventure	adventure
serniviz: serşor, sernixûn, serniz, sernizim	başı eğik, kabahatli, suçlu	qui a la tête basse, fautif	hanging his head, at fault
sêlim: silim, silme, derence, seleme, pêstirk, nêrdewan, pêlkane, pêlekan	merdiven	échelle	ladder
sêpanûk: sîpane, binder, binderî, şêmîk, şêmûk	eşik	seuil	threshold
derîzan: derazîn, derçik, bersivk, asîtan, dergeh	dergah	cour (d'une maison)	courtyard (of a house)
stireh: sitir, strû, strî, şax, quloç	boynuz	corne	horn (0f an animal)
şape: aşût, aşît, herez, berfende, renî, şepe	çığ	avalanche	avalanche
şewk: nêk, nêhk, nîk, çengel	olta iğnesi	crochet	fishhook, hook
tal: gog, hol, tepik, top, şepî, tip, tepe, tek, çîz	top	balle, ballon	ball, balloon
tefşû: tevşo, tevşî	keser	herminette	adze
tep	kabahat	faute	fault, offense
tep kirin	kabahat işlemek	commettre une faute	to commit a fault, to do wrong
tew: qat	kat, katlama	pli	fold, pleat
tew tew danîn ser hev	kat kat dizmek	ranger les vêtements les uns sur les autres	to stack clothes up
weke: wek, wekî, mîna, minanî,fena, şubî, şitî, nola, notra, notila, wekû, nolanî	gibi	comme	like, as
xewmaş	mahmur, uykulu	languide, qui a du mal à se réveiller	sleepy, languid
zikzikî: serdevkî, deverû, zikûzik, li ser zik	yüzü koyun, yüz üstü	à plat ventre, (dormir) sur le ventre	face downwards, lying on one's stomach
zîz kirin: zîzikandin	hızla çevirmek, hızla döndürmek	faire tourner rapidement, pivoter	to make s.th. turn rapidly, to spin or pivot
zîz bîn	çok hızlı dönmek	tourner très vite, tournoyer à grande vitesse	to turn round rapidly, to spin rapidly

Têbîni :

Di hejmara 29 an de ev peyvên han bi rengekî şaş hatie nivîsîn yan jî wergerandin. Em wan ji nû ve di vê hejmarê de belav dikin.

kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
çarik: hîzar, çarşev, eba	kadın çarşafı	tchador	chador
dayîn	dadı	nourrice	child's nurse
gulîvandik: gulîfank: kelef, gac, peng, penge	iplik çilesi	écheveau	hank, skein (of thread)
kûlik: holik, kepr	çardak	treille, tone	trellis, bower
malxezûr: xezûran	kayınpedergiller	belle-famille; les parents de l'épouse	in-laws, wife's parents
risasî: zirincî, qirşûnî	kurşun rengi	gris, gris de plomb	lead colored, gray

Ferhenga partî-kurdî (III)

Amadekar: Behroz ŞUCAÎ

partî	**kurdî**	**tirkî**	**fransizî**	**îngilîzî**
şad (c)	şa, şad	mutlu	heureux	happy
şadîft	şadî, şahî, şayî	mutluluk, şenlik	bonheur, félicité	happiness
şadmaneg	şadmanî, şadimanî	saadet, mutluluk	bonheur	happiness
şefşêr	şimşêr, şûr, şîr	kılıç	sabre	sword, sabre
şah	şah	şah	chah, roi, souverain	shah, king, sovereign
şeb	şev	gece	nuit	night
şeh-	şê- (şiyan), şe, weşe Behdînan: şiyan = karîn Mereş: şe kirin Xorasan: weşe kirin	yapabilmek	pouvoir	to be able, can
şehr	şehr, şeher, şar, şehr	şehir, ülke	ville, pays	town, homeland, country
şehrar, şehrdar	şehrdar, şehredar	hakim, kral	seigneur, roi, souverain	lord, king,sovereign
şehrarîft	şehrdarî, şehredarî	krallık	royaume, domaine	kingdom, domain
şembet	şembî, şemî	cumartesi	samedi	saturday
şeng	şeng (çeng)	çeng, harp	harpe	harp
şerm	şerm	utanç, haya	honte	shame
şermjed	şermeza, şermezar, şermizar	mahcup	honteux	ashamed
şerx (şerij) ?	şêr	aslan	lion	lion
şeşt	şêst, şêşt	altmış	soixante	sixty
şew-	çû-, şî-(dimilkî)	gitmek	aller	to go
şîbeh	şibîle, şivîle, şivêle	keçi yolu	sentier	path
şîfor	şeypûr, şapûr	borazan	trompette	trumpet
şîft	şîr	süt	lait	milk
şnaseg	nas-	tanıyan	sachant, qui sait	knowing, sense
şoh	şeş	altı	six	six
şohom	şeşem	altıncı	sixième	sixth
srû	strû, strî, strih	boynuz	corne	horn
stor	stûr	kalınd	épais	thick
şuban	şivan	çoban	pâtre, berger	shepherd
şûrên	şûr, şor, sûr, swîr, sur	tuzlu	salé	salty
tab-	tav, hetav	ışık, ışıldama	lumière, brillance	light, brightness
tar	tarr	karanlık	obscurité	dark, darkness
tar	tar	yan, çevre	côté, autour	side, around
tarîg	tarî, tarîk	karanlık	obscur	dark
tast	tas	tas	bol	bowl
tebil	tepilk, tipilk, teplik	darbuka	tambourin	tambourine,
têj	tîj, tûj	keskin, sivri	aigu	sharp
ten	ten	cisim, ten	corps	body
teng	teng, tengî, tengasî, tengavî	dar, darlık	détresse, souffrance	suffering, distress
terazûg	terazû, terazî, terezî	terazi	balance	balance, scales
terkuman	tercuman	tercüman	interprète	interpreter
ters	tirs	korku	peur	fear
texl	tehl, tahl, tal	acı	amer	bitter, sharp
tirs-	tirs-	korkmak	avoir peur	to fear, be afraid
toxm	toxim, tuxm, tov	tohum, soy	semence, race, lignée	seed, line, race
trêfş	tirş	ekşi	acide	acid, sour
tû, to	tu, te	sen	tu, toi	thou
tûran	tûran	taıran	nom géographique	place name in Parthian
tusîg	tisî, tirsî	yavan	vide	empty
wad	ba	rüzgar	vent	air, wind
waj, waj-	vaj- (dimilkî) bêj-, -vêj-	söyleme, söz	dire, mot	saying, word, speach
wajargan	bazirgan	tücar, bazirgan	marchand	merchant
war	werd	kızıl gül	rose	rose
war-	bar-	yağmak	pleuvoir	to rain
waran	baran	yağmur	pluie	rain
wawer	bawer	inanç	croyance	belief
wawerîft	bawerî	inanç	croyance	belief
wefr	befir, berf	kar	neige	snow
wehişt	behişt, bihişt, beheşt, bihuşt	cennet	paradis	paradise
wên-	bîn-	bakmak	voir	to see
werdyûn	gerdûn, gerdûm	kağnı	charrette tractée par un boeuf	ox-drawn cart
wes	bes	yeter	assez	enough, too much
wetter	beter	beter	pire	worse
wigah	guwah	şahit, tanık	témoin	witness
wigahîft	guwahî	tanıklık	témoignage	testimony
wişan-	weşîn, weşan	silkelemek	secouer	to shake
wîst	bîst	yirmi	vingt	twenty
wiwar	vawêr, vawar- vavêr kirin, vavartin	tasnif, ayırmak	triage, séparation	sorting, separating
wiyaban	biyaban, yaban	çöl	désert	desert
wxaz-	xwaz-	istek, arzu	souhait, désir	wish, hope, desire
wxazeg	xwazok, xwazxwazok	isteyen, dileyen	désireux, demandeur	desirous, asking for
wxed	xwe	kendi, öz	soi	self
wxerd	xward, xwar	yenilmiş	mangé	eaten
wxerdîg	xwarek, xwereg, xurek	yemek	manger, nourriture	to eat, food, a meal
wxeş	xweş, xoş	hoş	plaisant, agréable	pleasant, agreable
wxeşîft	xweşî	hoşluk	agrément, plaisir	pleasantness, pleasure
wxeşnam	xweşnav	namı iyi olan	de bonne réputation	of good reputation
wyag	cih, cî, cîh, cêga	yer	place, lieu, endroit	place, location
xan	xanî	ev	maison	house, home
xan	kan, kanî	kaynak, çeşme	source	spring, source
xayeg	hêk	yumurta	oeuf	egg

xendind	ken(în)	gülümseme	sourire	smiling
xeşên	hêşîn	mavi	bleu	blue
xiştig	xişt	kerpiç	brique	brick
xiz-	xiz-	sürünmek, kaymak	glisser	creep
xoj	xoş, xweş, xoj	hoş	bon, plaisant	pleasant, good
xo	xûd	miğfer	heaume	helmet
xuft	xeft, xewt, xevt	uyuşmuş, olan	ayant dormi	having slept
xwan	xwan, xan, xanik : (xanika sifreyê)	sofra tahtası	plateau de repas	tray, table
Xweday	Xwedê	sahip, tanrı	seigneur, Dieu	the Lord, God
xweh	xweh	kızkardeş	soeur	sister
xwemn	xewn	uyku, rüya	sommeil, rêve	sleep, dream
yawêd	cawîd	ebedi	éternel	eternal,
yawêdan	cawîdan	ebedi	éternel	eternal
yawer	car	kere	nombre de fois	number of times
yemeg	cêwî, cêmik	ikiz	jumeaux	twins
yezd	yezd	tanrı	dieu	god
yud	cuda, cihê	ayrı	séparé	separate
yuwan	ciwan	genç	jeune, jeune homme	youth, young man
zadeg	zade, zayî	oğul, çocuk	enfant, fils	child, son
zahag	zar(ok)	çocuk	enfant	child
zan-	zan-	bilmek	connaître	to know
zanend	zana, zane	bilen, bilgin	qui sait, savant, connaisseur	one who knows, a wise man
zanûg	ejno, ejnû, junî, jinû	diz	genou	knee
zawer	zor	güç, kuvvet	force, puissance	strength, power
zay-	zê-	doğurmak, doğmak	enfanter, donner naissance	bear, give birth to, be born
zemîg	zevî, zemîn	toprak	sol, terre	earth, soil
zên	zîn	silah, pusat	arme, glaive	weapon, sword
zernên	zêrîn, zêrî	altından, altın rengi	doré	golden
zerẍong	zêrgûn	altın rengi	doré	golden
zir	zerre, zerî (dimilkî)	kalp	coeur	heart
zrêh	zerya, derya	deniz	mer	sea
zûr	zûre (dimilkî)	yalan, yalan dolan	faux, mensonger	falsehood, deceitful

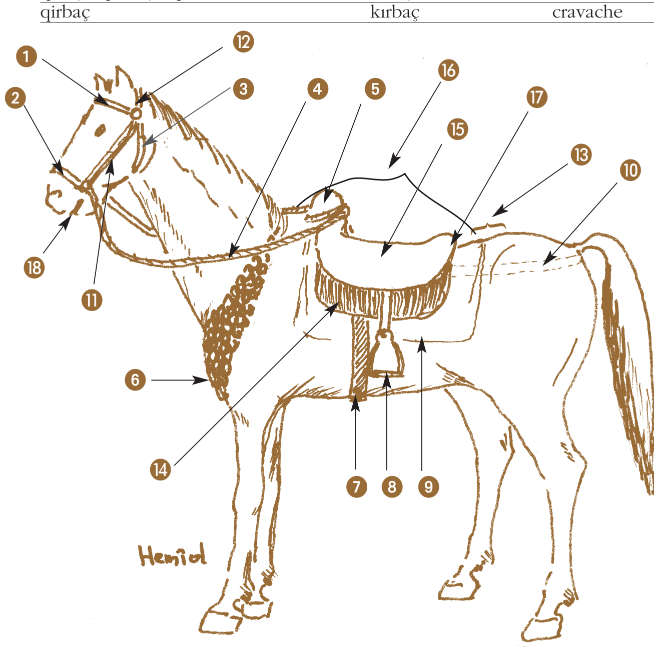
Hesp

Amadekar : Hemîd KILIÇASLAN

	kurdî	tirkî	fransizî	îngilîzî
1	pêşenîk: berenîk	alınlık	frontal	forehead strap
2	serpozk	burunluk	muserolle	nose band
3	bingewrî	boğazaltı	sous-gorge	throat-band
4	doxrişme/serhevsar, doxhevsar	yular başı	(les) rênes	reins
5	qerpûz; qebûsa zîn, qaşa zîna pêş	eyer kaşı	pommeau	pommel
6	zêrbend	göğüslük	poitrail	chest
7	navteng, kolan	kolan	sangle	saddle-girth
8	zengo (rikêb): zengî	üzengi	étrier	stirrup
9	binzîn / bincil: berzînk	eğer altı (çul)	tapis de selle	saddle cloth
10	qûş	paldum	croupière	crupper
11	berçênîk		montant du filet	
12	serkele, serguh	başlık (kulaküstü)	têtière	head-stall
13	terkî	terki	croupe	croup
14	berkapka zîn	saçak	frange	fringe, bangs
15	zîn	eyer	selle	saddle
16	kuvana zîn	eyer çatısı yayı	arçon	saddle-bow
17	qaşa zîna paş	eyerin ark kaşı	trousequin	cantel
18	lîwan	gem	mors	bit
	rişme: hevsar	yünden örülen yular	bride en laine tissée pour chevaux	woven wool bridle
	xurc; xurcik, xurcezîn, paşzînk	heybe	besace, bissac en laine tissée	saddle bag (woven wool)
	qamçî, qamirçî, qamşîr	kamçı	fouet	whip horse
	qirbaç	kırbaç	cravache	whip

(k) **qirbaç**
(t) kırbaç
(f) cravache
(î) whip

4 (k) **doxrişme/serhevsar**
doxhevsar
(t) yular başı
(f) les rênes
(î) reins

KURMANCÎ
MAGAZINE LINGUISTIQUE KURDE
Supplément du bulletin de liaison et d'information
N° C.P. : 65913 A.S.
© INSTITUT KURDE DE PARIS
106, rue La Fayette, 75010 Paris - France
www.fikp.org
Directeur de la publication : **Reşo ZÎLAN**
Réalisation : **S. ILITCH & M. HASSAN**